

UNIVERSITATEA AGRARĂ DE STAT DIN MOLDOVA LA 75 DE ANI

GH. CIMPOIEȘ,

rector al UASM, membru coresp. A.Ș.M.,

În toamna aceasta Universitatea Agrară de Stat din Moldova (UASM) sărbătorește 75 de ani de activitate fructuoasă, pusă în slujba dezvoltării agriculturii din țara noastră. Este unica Universitate din Republica Moldova, care pe parcursul acestei perioade s-a identificat cu istoria poporului nostru, care a trecut prin două schimbări radicale a concepțiilor și mentalităților, legate de două treceri de la un sistem la altul cu care corespund și schimbările în denumirea instituției noastre.

1933-1940 – FACULTATEA DE AGRONOMIE

După anul 1918 tinerii din Basarabia își făceau studiile în domeniul agriculturii în universitățile din România. De exemplu, în anul 1932 dintr-un efectiv de cca 400 studenți de la agronomie a Universității din Iași, peste 55% erau din Basarabia. Ținând cont de importanța agriculturii și respectiv a învățământului agronomic superior pentru Basarabia MS Regele Carol al II-lea promulgă la 9 aprilie 1933 Legea pentru transformarea Secției de Științe Agricole în Facultatea de Științe Agricole a Universității din Iași cu sediul la Chișinău.

În toamna anului 1933 începe activitatea de organizare a facultății. La Chișinău au sosit studenții anilor 3 și 4. În componența facultății au trecut 4 catedre și 9 conferințe.

Într-un scurt timp facultatea a devenit o instituție puternică și plină de viață. S-au deschis 4 catedre noi, s-au editat 2 volume de lucrări științifice de peste 1200 pagini, se tipărește revista lunară „Foaia plugarilor”, se dau sfaturi și se asigură țărani cu material săditor și semincer, se organizează cursuri și aplicații practice pentru țărani, se colaborează cu Camerele de Agricultură. În medie, anual își făceau studiile 386 studenți. Astfel s-a pus piatra de temelie a universității noastre. Profesorilor care au activat în acea perioadă H. Vasiliu, A. Cardaș ș.a. le datorăm profunda noastră recunoștință pentru că au făcut cea mai măreață operă – fondarea.

1940-1991 – INSTITUTUL AGRICOL „M.V. FRUNZE” DIN CHIȘINĂU

În august 1940, prin Hotărârea Sovietului Comisarilor Norodnici al URSS și CC al PC(b)U, în baza Facultății de Agronomie s-a organizat Institutul Agricol din Chișinău cu trei facultăți: Viticultură, Zootehnie și Fitotehnie.

În anul 1941 Institutul a fost evacuat în orașul Balașov, regiunea Saratov și și-a suspendat activitatea, dar profesorii activau în diferite instituții de învățământ, majoritatea lor fiind în orașele Frunze și Sverdlovsk.

După război Institutul și-a reluat activitatea în anul 1944 la Chișinău. Funcționau 4 facultăți: Agronomie, Viticultură și Enologie, Pomicultură și Legumicultură, Zootehnie cu 27 de catedre și o secție de pregătire preuniversitară cu cifra de școlarizare de 150.

În perioada la care ne referim se produc importante modificări structurale orientate spre pregătirea de specialiști cu profilul cât mai adecvat necesităților agriculturii. Astfel facultatea de Viticultură și Enologie a fost comasată în anul 1948 cu cea de Pomicultură și Legumicultură cu denumirea de Horticultură și Viticultură. În cadrul acestei facultăți, în anul 1960, s-a înființat Secția de protecție a plantelor. Pe parcursul anilor s-au format facultăți noi: Mecanizarea Agriculturii (1950); Îmbunătățiri Funciare (1954); Economia (1965); Perfecționarea Cadrelor (1965); Pregătirea Cadrelor pentru Țările Străine (1976), Medicină Veterinară (1976).

Institutul a cunoscut o puternică dezvoltare a bazei tehnico-materiale. S-a construit campusul universitar la Petricani, unde au fost transferate în blocuri de studii separate toate facultățile, cu excepția celei de Medicină Veterinară. S-au construit noi laboratoare științifice și s-au modernizat cele existente. Au fost construite 12 cămine studentești, satisfăcând în întregime cerințele de cazare ale studenților. Fiind unica instituție de învățământ superior din republică cu statut special de însemnătate unională, subordonată direct Ministerului Agriculturii al Uniunii Sovietice, Institutul era foarte bine asigurat cu mașini agricole, utilaj etc.

Paralel cu dezvoltarea bazei materiale, conducerea institutului și a facultăților, cadrele didactice, au avut ca preocupare permanentă ridicarea nivelului procesului de învățământ. Datorită nivelului înalt al învățământului Institutului i-a fost încredințată pregătirea specialiștilor pentru țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină. Au fost pregătiți cca 1000 de specialiști din 67 de țări. Circa 100 din ei și-au continuat studiile în aspirantură și au susținut teza de doctor în știință.

Chiar de la bun început, concomitent cu procesul didactic, profesorii institutului au desfășurat o imensă activitate științifică, creînd noi soiuri și hibrizi de plante, crosuri de animale și păsări, elaborînd tehnologii moderne, noi mașini, aparate, produse farmaceutice etc., care au fost implementate în producție.

Institutul era considerat printre cele mai bune instituții de învățămînt superior agronomic, din cele peste 100, din fosta Uniune Sovietică. Pentru merite deosebite în pregătirea cadrelor Institutul a fost decorat în anul 1982 cu ordinul „Drapelul Roșu de Muncă”.

1991 – PREZENT – UNIVERSITATEA AGRARĂ DE STAT DIN MOLDOVA

Prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova din 1991 Institutul Agricol „M.V. Frunze” din Chișinău este trecut din jurisdicția URSS în jurisdicția Republicii Moldova și reorganizat în UASM.

În noile condiții era necesară elaborarea concepției cu privire la locul și rolul specialistului în sistemul agroalimentar. Conștientizînd, că dezvoltarea viitoare a UASM este strîns legată de modul în care vom reuși să realizăm integrarea ei europeană, s-a elaborat strategia dezvoltării UASM pe coordonate europene, care impune transformări radicale a sistemului de învățămînt agronomic ce va asigura formarea tipului de specialist necesar pentru agricultura bazată pe proprietatea privată și economia de piață.

În anul 1995 UASM a fost primită în Asociația Universităților Europene, fiind prima universitate din țară membră a acestei prestigioase organizații europene. Din 2002 UASM este membră a Consorțiului Internațional al Universităților Agrare. S-au dezvoltat relații de colaborare cu numeroase instituții de învățămînt și cercetare din Italia, S.U.A., România, Cehia, Belgia ș.a. Ca o realizare serioasă considerăm participarea cadrelor didactice, a doctoranzilor și studenților la proiectele TACIS, TEMPUS, REAP, TUCEP, FAO ș.a., care sînt și o sursă importantă în dotarea procesului didactic cu utilaj modern.

În prezent UASM participă la realizarea proiectului de parteneriat cu Universitatea de Științe ale Naturii din Cehia, care prevede armonizarea reformelor din UASM în conformitate cu standardele U.E. și fondarea unui laborator model în domeniul utilizării resurselor alternative de energie.

Activăm, de asemenea, în comun cu universitățile din Franța și Belgia în cadrul proiectului de implementare a unui sistem instituțional de management și asigurarea internă a calității instruirii în învățămîntul superior din țara noastră.

Profesorii, doctoranzii și studenții din Universitatea noastră efectuează călătorii de informare și specializare în universitățile europene, din S.U.A. și Japonia.

Peste 300 de studenți anual efectuează practica de producere la fermele agricole din Marea Britanie, Germania, S.U.A. ș.a.

S-au produs schimbări importante în structura și conținutul învățămîntului superior agronomic, avînd ca obiectiv principal satisfacerea cerințelor agriculturii. Au fost deschise specialități noi: organizarea teritoriului (1991); management (1993); cadastru funciar (1995); marketing (1995); silvicultură și grădini publice (1996); biotehnologii agricole (1997); relații economice internaționale (1997); drept patrimonial (2002); turism (2003); ecologie și protecția mediului (2003); ingineria mediului (2003); achiziții publice (2004); ingineria și tehnologia transportului auto (2004); evaluarea imobilului (2004); finanțe și bănci (2005); viticultură și vinificație (2005). În anul 2004 a fost înființată Facultatea de Contabilitate. Odată cu deschiderea de specialități noi au fost înființate catedre noi: Drept Public, Drept Privat, Turism etc.

Schimbări serioase au avut loc însăși în procesul de învățămînt în vederea racordării lui la rigorile europene, la Procesul de la Bologna. Începînd cu anul 2001 în UASM, cu titlul de pionerat pentru învățămîntul superior din țară, a fost implementat Sistemul European de Credite Transferabile (ECTS), care oferă studenților diferite facilități.

În anul 2001 au fost elaborate standardele profesionale pentru fiecare specialitate. În conformitate cu acestea au fost elaborate planuri noi de învățămînt, care includ modele de discipline fundamentale, de cultură generală social umanistă și de specialitate. În cadrul lor sînt module de discipline obligatorii, opționale și facultative. Studentul are posibilitatea să-și aleagă traseul său educațional din oferta de discipline pe specialitatea respectivă.

O deosebită importanță pentru studenți are implementarea în anul 2002 a Curriculumurilor disciplinelor la specialitatea respectivă, în care se prezintă o informație valoroasă despre conținutul cursului, contribuția lui la realizarea cerințelor standardului profesional, perioada de predare, forma de evaluare etc.

Conform cerințelor Procesului Bologna din 2005 procesul de învățămînt este organizat pe cicluri. O atenție deosebită acordăm calității învățămîntului. Alături de Comitetele de calitate internă, care activează conform cerințelor Procesului Bologna, în UASM, pentru prima dată în învățămîntul superior din țară,

au fost formate prin ordinul Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare Comitete externe de calitate pe fiecare specialitate, în componența cărora intră specialiști ce activează în cadrul ministerului și în producție, care monitorizează pregătirea specialiștilor în UASM.

Se realizează noua concepție de predare, bazată pe utilizarea tehnologiilor educaționale avansate. Procesul didactic este asigurat cu computere, aparate de proiectat etc. Anual profesorii scriu 12-15 manuale și zeci de lucrări metodice.

Pentru prima dată în învățământul universitar din țară în UASM a fost elaborat și editat, în anul 2007, Catalogul cursurilor universitare în conformitate cu cerințele Comisiei Europene înaintate instituțiilor de învățământ pentru a fi recunoscute ca parteneri de încredere în cooperarea europeană și internațională.

Din anul 2002 UASM, în cadrul învățământului postuniversitar, pregătește specialiști pe 5 specializări, iar din acest an a primit aprobarea Ministerului Educației și Tineretului de a pregăti la ciclul doi (masterat) specialiști pe 18 specializări.

Pentru perfecționarea cadrelor, care a fost transferată a.c. din nou în cadrul UASM, ne străduim să asigurăm baza materială și personalul didactic competent.

Activitatea științifică a fost orientată spre prioritățile naționale și tendințelor în cercetarea mondială de specialitate. Valorificarea activității de cercetare științifică se face prin publicarea rezultatelor în: Volumul de Lucrări Științifice al UASM, revista universității „Știința Agricolă”, care se editează din anul 2006; materialele diferitor simpozioane științifice organizate în țară și peste hotare. În fiecare an se organizează conferințe științifice ale studenților la care participă cu rapoarte peste 400 studenți.

Colectivul UASM participă activ la realizarea Programului Național „Satul Moldovenesc”.

În ultimii ani a crescut semnificativ numărul studenților, atingând în anul 2006 o cifră record în istoria UASM – 9306. Universitatea a fost acreditată în anii 2001 și 2007, fiind înalt apreciată activitatea colectivului de către comisiile respective.

În cadrul UASM activează ansamblurile de dansuri populare și moderne, orchestra de muzică ușoară și populară, corul universității. Studenții noștri participă activ și la activitatea culturală din capitală, datorită dării în exploatare în anul 2006 a liniei de troleibuz, la construcția căreia o contribuție deosebită și-a adus Președintele țării V. Voronin, căruia îi datorăm profunza noastră recunoștință.

UASM este astăzi o instituție de învățământ agronomic recunoscută în țară și peste hotare datorită corpului profesoral didactic de prestigiu, rezultatelor în plan științific și formării unor specialiști de autentică valoare. Universitatea se află în continuă dezvoltare și este pregătită să răspundă provocărilor noului mileniu în domeniul învățământului agronomic și al științei agricole.

Actualmente UASM este constituită din 8 facultăți la care își fac studiile cca 9 mii de studenți la 25 de specialități (ciclul I) și 18 specializări (masterat). Pregătirea specialiștilor de cea mai înaltă calificare se efectuează în doctoratură pe 34 specialități științifice. În cadrul UASM activează 5 consilii specializate pentru susținerea tezei de doctor și doctor habilitat.

UASM dispune de o importantă infrastructură, destinată activităților de învățământ, cercetare științifică și asigurării condițiilor sociale. Ea întrunește 9 blocuri didactice, 14 cămine studentești, 2 cantine, 3 stațiuni didactice experimentale cu o suprafață de 2085 ha, Liceu Teoretic Agricol, Bibliotecă Republicană Științifică Agricolă cu peste 750 mii exemplare, Centru de calcul, Centru Editorial, laboratoare înzestrate cu utilaj modern, săli sportive etc.

Corpul profesoral didactic include 20 academicieni și membri corespondenți ai AȘM și ai altor academii internaționale, 34 doctori habilitați, profesori universitari, 165 conferențieri universitari, doctori în știință, 83 lectori superiori universitari și 150 lectori și asistenți universitari.

Actualmente activitatea din sfera științei și inovării se efectuează pe direcția strategică „Biotehnologii agricole, fertilitatea solului și securitatea alimentară” în cadrul a 13 proiecte instituționale și a unui proiect din Programul de Stat, încheiate cu Academia de Științe a Moldovei. Concomitent cercetări științifice se efectuează pe 36 de contracte extrabugetare, încheiate cu alte organizații.

Pe parcursul celor 75 de ani, care s-au scurs de la înființare, UASM și-a adus o contribuție deosebită în tezaurul economic, social, politic și cultural al societății.

UASM a format în facultățile sale cca 50 mii de agronomi, ingineri, economiști, zootehniști și medici veterinari, care și-au adus un aport inestimabil la progresul agriculturii din țara noastră. Dacă agricultura Moldovei se considera în anii 80 ai secolului trecut printre cele mai avansate dintre republicile ex-sovietice, atunci putem afirma cu certitudine, că aceasta se datora în mare măsură și absolvenților noștri. 45 din ei s-au învrednicit de cele mai înalte distincții de stat – „*Erou al Muncii Socialiste*” (I. Vasilatii, K. Volneanski,

Ecaterina Tabanski, S. Babin, B. Glușco, V. Precup, M. Tuzlov, N. Elenciuc, A. Palazov, Elena Strujuc, E. Cebotari, N. Șterbeț, I. Ciachir, A. Lupan, I. Laicov, N. Pisari, D. Ciutac, Lidia Gurali, I. Arnăuț, Gh. Ciocoi) și „**Ordinul Republicii**” (I. Scutari, V. Obreja, F. Idjilov, I. Untilă, M. Lupașcu, V. Micu, I. Popușoi, V. Russu, M. Sîrmeatnicov, P. Patron, S. Parmacli, M. Snegur, S. Arnaut, I. Calin, A. Jdanov, A. Ciubotaru, G. Tabunșic, I. Tulei, M. Russu, S. Arnautov, M. Vronschih, S. Toma, I. Popovici, A. Iașan, V. Sîtari).

Unii din absolvenții merituoși au urcat pe cele mai înalte trepte ale ierarhiei profesionale, au devenit personalități notorii cunoscute atât în țară, cât și departe de hotarele ei. Avem tot temeiul să ne mîndrim, că primul Președinte al Republicii Moldova, Mircea Snegur, este discipolul nostru. În diferite perioade din conducerea de vîrf a republicii au făcut parte absolvenții: S. Grossu, I. Calin, A. Mocanu, Gr. Eremei, P. Pascari, I. Ustian, A. Sangheli. În calitate de viceprim-ministru au activat Gr. Eremei, E. Kalenik, Gh. Stepanov, A. Muravschi, V. Dolganiuc, D. Todoroglo și activează I. Dodon.

Absolvenții noștri dețin în diferite perioade funcțiile de: **ambasador** – N. Țîu, Gr. Eremei, I. Filimon; **ministru** – A. Negru-Vodă, C. Moraru, I. Berejnoi, M. Lupașcu, A. Sangheli, V. Grec, V. Gorincioi, Gh. Lungu, V. Gurițenco, D. Todoroglo, A. Muravschi, D. Nidelcu, A. Mocanu, Gh. Afteniuc, A. Tiunov, P. Pascari, S. Grossu, A. Cecoi, V. Proțenco, I. Ustian, Gr. Vasilatii, M. Tuzlov, N. Luchianov, A. Țurcanu, Gh. Ciocoi, P. Comendant, Gh. Stepanov, E. Kalenik, N. Zaicenco, V. Reabcici, F. Zubatfii, V. Cutîrkin, A. Chișlari, Gr. Cușmăunsă, N. Țîu, V. Lazari, A. Gorodenco, I. Dodon, V. Vrabie; **Președinte al Curții de Conturi** – A. Malai, V. Pentelei; **președinte al Comisiei Electorale Centrale** – D. Nidelcu; **Başcan al Găgăuziei** – Gh. Tabunșic etc.

187 de absolvenți ai UASM au fost sau sînt actualmente deputați în Parlamentul Republicii Moldova, printre care vicepreședinți ai Parlamentului – A. Diaconu, V. Ciobanu, președinți ai Comisiilor Parlamentare – Gh. Rusu, D. Todoroglo, I. Filimon, V. Ciobanu. Amintim aici și pe regretații scriitori A. Lupan și Lidia Istrati.

Cca 50% din președinții raioanelor sînt absolvenții noștri.

22 din absolvenții UASM au devenit cercetători științifici de prestigiu, academicieni și membri corespondenți ai AȘM – S. Toma, A. Ciubotaru, M. Lupașcu, V. Micu, I. Untilă, C. Moraru, A. Lupan, M. Moldovan, I. Popușoi, S. Chilimari, A. Jacotă, I. Socican, M. Vronschih, N. Guzun, P. Patron, V. Babuc, V. Siminel, T. Cialic, I. Hăbășescu, Maria Duca, Gh. Cimpoieș, A. Palii.

Absolvenții UASM activează în diferite perioade în calitate de rectori ai instituțiilor de învățămînt superior – Ș. Varban, Gh. Cimpoieș, Maria Duca și directori ai instituțiilor de cercetări științifice – M. Lupașcu, C. Moraru, M. Snegur, V. Micu, A. Ciubotaru, Gh. Marin, T. Popovici, M. Rapcea, V. Vronschih, P. Patron, N. Guzun, Gr. Darie, M. Bahcivanji, A. Vilcu, V. Surugiu, S. Arnaut, I. Popușoi, C. Dadu, A. Șumanschi.

O parte din absolvenți au rămas în Alma Mater, devenind profesori universitari de prestigiu: V. Babuc, N. Perstnirov, A. Palii, V. Siminel, C. Zagorcea, Antonina Derendovschi, Gh. Lișko ș.a.

UASM s-a afirmat nu doar prin pregătirea specialiștilor, dar și printr-un nucleu științific de mare importanță, de notorietate națională și internațională. Amintim aici școlile științifice ale academicienilor Iu. Petrov, Ia. Prinț, A. Kovarski, membrilor corespondenți D. Verderevski, G. Rudi, A. Subotovici ș.a.

Rezultatele cercetărilor efectuate de-a lungul anilor au fost valorificate într-un număr mare de monografii, manuale universitare, brevete de invenții, inclusiv patente din Anglia, Italia și Japonia, articole științifice, care alcătuiesc tezaurul științific al universității și țării noastre.

Numeroase cadre didactice din UASM au participat la importante congrese, simpozioane internaționale din S.U.A., Japonia, Grecia, Italia, România, Rusia etc., unde au reprezentat Universitatea și țara cu prestigiu și autoritate.

Concomitent cu formarea specialiștilor și cercetările științifice, UASM a fost un centru spiritual al agriculturii. Cadrele didactice au desfășurat o vastă activitate de propagare a rezultatelor cercetărilor științifice, tehnologiilor noi în rîndurile agricultorilor.

Cu prilejul acestui Jubileu elogiem pe toți înaintații noștri, personalități recunoscute, care au contribuit la afirmarea acestei Universități de-a lungul timpului, pe cei care au muncit și au creat aici, pe absolvenții noștri, care au activat ca specialiști în țară și peste hotare, pe toți cei care au contribuit la ridicarea prestigiului acestei instituții de învățămînt universitar.

Caldă recunoștință și mulțumiri actualelor cadre didactice, întregului personal din Universitate, pentru contribuția la realizările actuale.

Ne exprimăm speranța, că și în continuare UASM va rămîne o făclie veșnic aprinsă pentru luminarea agriculturii moldovene și înobilarea pămîntului moldav.